

Za gospodarje

Maribor, dne 16. decembra 1936.

O kmečki razdolžitvi.

Nekateri si niso popolnoma na jasnem, kako treba ravnati v vseh podrobnostih, ki se tičejo izvršitve uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Zato bodo dobro služila naslednja pojasnila.

Vprašanje potrdil

Prihajajo pritožbe, da nekateri župani iz strahu pred ljudmi izdajajo potrdila, da so kmetje, takim dolžnikom, ki v resnici nikoli niso bili kmetje. V nekaterih krajih postajajo tako kmetje, rudarji, železniški delavci, tovarniški delavci, trgovci itd. Opozoriti moramo, naj bodo župani v teh stvareh previdni. Če bi se tudi posojilnice ne pritožile na sodišče, za kar imajo pravico, bi vendar mogla nastati za župane kasneje precejšnja težava. Vsa potrdila pridejo v roke Privilegirani agrarni banki. Ta bo čudno gledala, da postanejo kmetje ljudje, ki jim ni glavni poklic kmetijstvo. Nevarno je, da potem Priv. agrarna banka take župane naznani drž. pravdnikstvu zaradi tega, ker so izstavili vedoma listine, ki so lažnive. In to so uradne listine!

Zato poudarjamo: Za vsakega je treba dognati, kaj je njegov glavni poklic. Če je glavni poklic kmetijstvo, potem mu je izstaviti potrdilo, da je kmet, razen če bi izjemoma njegovi obdavčeni dohodki iz kakega postranskega vira znašali več kot dohodki iz kmetijstva. Če pa županstvo ve, da ni glavni poklic kakega dolžnika kmetijstvo, mu ne sme izdati potrdila, da je kmet, razen v tistih izjemah, ki so v uredbi našete. Taka izjema so vaški obrtniki in vaški trgovci, pa tudi ti le tedaj, če so njih obdavčeni dohodki iz kmetijstva večji kot iz obrti ali trgovine. Taki slučajji pa so redki. Iz gornjega je torej jasno, da ne more dobiti potrdila, da je kmet delavec, ki redno dela v rudniku, ali v tovarni ali na železnici. Pri takem je brezpredmetno iskati potrdilo o njegovih obdavčenih dohodkih, ker se uslužbenski davek n. pr., ki ga plačuje, ne plačuje pri

davkariji, ampak plačuje dostikrat s posebnimi znamkami.

Vsi dolgovi se skupaj računajo

Nekateri vprašujejo, kako je s takim dolžnikom, ki dolguje več upnikom. Nobenemu ne dolguje 25.000 Din, vsem skupaj pa še več. Ali mora tak prositi za znižbo po čl. 26 uredbe na sodišču, ali se mu zniža dolg sam po sebi. Odgovoriti moramo na to, da je treba vse dolgove sešteti in če vseeno ne znašajo dolgovi 25.000 Din, potem se mu pri denarnih zavodih odbije samo po sebi polovica. Če pa znašajo njegovi skupni dolgovi nad 25.000 Din, četudi so na različnih krajih, se mu ne odbije samo po sebi polovica, ampak mora za znižanje pri sodišču prositi.

Vse take, ki morajo prositi, opozarjamo, da morajo vložiti prošnjo na sodišče pred novim letom. Različne priloge lahko v dogovoru s sodnikom kasneje prinese,

Dolgovi pri zasebnikih

Mnogi zamenjavajo postopek pri dolžnikih, ki so dolžni pri posojilnicah, in postopek pri dolžnikih, ki so dolžni raznim zasebnim upnikom. To dvojje treba ločiti.

Zasebni upnik mora napraviti obračun po posebni tiskovini, ki je predpisana s posebnim pravilnikom. Sestaviti mora potem tudi novo obveznico. Oboje v dveh izvodih. Ta pravilnik pravi: »Obveznice in obračune pošljejo upniki v dveh primerkih občinski upravi, ki je pristojna za dolžnika. Občinsko oblastvo vroči v 15 dneh od prejema dolžniku po en primerek obveznice in obračuna, in ga pozove, naj podpiše obenem s poroki v 15 dneh obveznico pred občinskim oblastvom ali pa poda svoje prigovore. Če dolžnik in porok obveznico podpišejo, overi občinsko oblastvo njih podpis in vroči obveznico upniku.

Če bi ta postopek na občini ne uspel in če se ne doseže sporazum, potem odloča redno sodišče.

Zasebne upnike torej opozarjamo, da morajo kupiti potrebne tiskovine za obvezni-

co in za obračun. Te tiskovine dobite v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, ki jih je založila.

Še enkrat pa posebej opozarjamo, da je treba ločiti zasebne dolgove in dolgove pri posojilnicah.

Ali pride več denarja?

Mnogi vprašujejo, kako bo sedaj z izplačilom vlog, ko bodo kmetje in njih dolgov izročeni Privilegirani agrarni banki. Kmetje bodo poslali svoj denar v Belgrad, kdaj ga bodo posojilnice dobile nazaj? Uredba pravi, pa bo prvi obrok posojilnicam izplačan šele koncem leta 1937. Ker bi tedaj posojilnice dolgo časa ne mogle ničesar izplačevati, se mnogo dela na tem, da bi prišlo do obnove denarnega obtoka in da bi zamrle vloge in naložbe zopet postale tekoče. Odvisno je to od Belgrada. Upamo, da se bo tudi to posrečilo in da bodo vlagatelji mogli spet mirno dvigati, kar potrebujejo, iz posojilnic in tudi mirno zopet zaupati nov denar našim posojilnicam.

Kako je s hmeljsko kupčijo?

Savinjska dolina: Za še preostalih 200 stotov letošnjega pridelka v prvi roki je sicer še vedno nekaj zanimanja, vendar le težko pride do kakega zaključka. Cene so ostale nominalno nespremenjene.

Vojvodina: Nekaj več povpraševanja je zadnji čas zopet za boljše blago, dočim za slabše ni zanimanja, najboljša pa je že razprodana. Cene so nominalno nespremenjene.

Češkoslovaška: Pri bolj mirni tendenci notira letošnji pridelek žateški 20—37 Din ter Uštecki in Roudnicki 12—18 Din za kg. Neprodane zaloge znašajo le še ca. 5000 stotov proti 13.000 v istem času lani, ko je bila letina mnogo bolj pičila. Znamkovanih je doslej v žatcu 60.800 stotov, še enkrat toliko kot lani v tem času.

Nemčija: Pri bolj slabem zanimanju in povpraševanju se plačuje na tržišču za Hallertau in Spalt 43 do 56 Din, Hersbruck do 47 Din in za zvrženo blago 24—27 Din za kg. Za izvoz ni zaključkov in se odpravlja le že prej nakupljeno blago.

Francija: Pri mirni tendenci so cene ostale nominalno nespremenjene. Nekaj zanimanja je tudi za starejše in slabše blago.

Poljska: Pri skupnem pridelku 25.500 stotov, torej 4000 več kot lani, je neprodanih v prvi roki le še ca. 2000 stotov. Največ se je prodajalo letos v USA, sedaj pa je tržišče mirno, cene sicer nespremenjene, vendar le bolj nominalne.

Belgija: Zaključna tendenca je mirna, cene nespremenjene.

Anglija: Za starejše letnike ni zanimanja, letošnji pa se še ne trži. HMB je prevzela le nekaj sto bal hmelja manj kot lani, glede kakovosti pa je zlasti Fuggles deloma prvovrsten.

Amerika: Pri sicer prav mirni tendenci in pičlem prometu so ostale cene v glavnem nespremenjene ter pride pri kupčiji iz prve roke tudi že do kakega zaključka za tri leta naprej po 15—20 Din za kg!

Splošno se opaža na vseh tržiščih, da polagoma že nastopa običajno predbožično zatíšje v kupčiji.

Najvišje cene, plačane zadnji čas za 1 kg najboljšega hmelja raznih provenienc, so bile naslednje:

	letos	lani
Nemčija (Hallertau) za doma	65	69 Din
za izvoz	35	59 „
Amerika (Oregon)	52	16 „
Češkoslovaška (žatec) . . .	37	47 „
Jugoslavija (savinjski) . . .	34	28 „
(vojvodinski)	24	18 „
Francija (alzaški)	28	22 „
Poljska (wolinjski)	24	23 „
Belgija (Alost)	19	16 „

Ljudski pravnik.

Davčna oprostitve oseb z devetimi ali več otroci. L. B. Tr. Imate devet otrok, neposrednega davka imate predpisanega 550 Din ter vprašate, ali ste oproščeni plačevanja zemljiškega davka. — Od začetka leta 1934 velja sledeči predpis: Tisti davčni zavezanci po zakonu o neposrednih davkih, ki imajo 9 ali več živih otrok, so oproščeni plačevanja neposrednih davkov in doklad (razen samoupravnih), ki se odmerjajo na te davke. Do oprostitve pa imajo pravico samo one osebe, katerih davek po vseh davčnih oblikah ne preseže 500 Din in ki njih najmlajši otrok ni starejši od 14 let. Pravica do davčne oprostitve se oceni po tem predpisu tudi pri osebah, ki so po prejšnjih zakonitih določbah bile oproščene plačevanja davkov.

Sprememba vsebine notarskega zapisa.
L. Mir v M. Kot vdovec ste se poročili z vdovo. Ona je imela pred tem dva sinova s prvim možem, Vi pa tri otroke s prvo ženo. Njena dva otroka imata zapisano vsak po 5000 Din, Vaši otroci pa ničesar. Vprašate, ali bi se dalo kaj narediti tudi za Vaše otroke, ali pa morda kaj znižati pri otrocih Vaše žene. — Niste dovolj jasno obrazložili dejanskega stanu. Ker govorite o notarju, ste najbrž napravili notarski zapis in tega brez soglasja vseh takratnih pogodbenikov ni mogoče spremeniti. Ako je Vaša žena dala zapisati svojima otrokoma iz prvega zakona 5000 Din iz svoje imovine, ni dolžna teh zneskov zniževati, zlasti, ker bi se otroka temu upirala. Niste povedali, zakaj Vaši otroci niso ničesar dobili, pa tudi ne, iz katerega naslova in od koga bi naj imeli pravico kaj zahtevati. Deduje se šele ob smrti zapustnika in seve le to, kar je zapustnik ob smrti še imel, razen, ako niso podani kakšni spodborni razlogi kakšnih prejšnjih odtujitev.

Sadno drevje na meji. Isti. Vaš sosed je na meji Vašega vinograda zasadil razno sadno drevje in maline in delajo ti nasadi škodo Vašemu vinogradu. Vprašate, ali je upravičen to storiti, odn. ali obstoja kaka določba o tem, kako daleč od Vašega zemljišča sme biti sosedov nasad. — Naši zakonci ne določajo nikake razdalje, ki bi morala biti na meji prosta nasada. Radi tega napravi Vaš sosed lahko nasade tik ob meji. Vi imate pravico le izrjavati korenine tujih dreves iz Vašega sveta in odsekati ali drugače porabiti veje, ki vise v Vaš zračni prostor. Ako pa vej ne odsekate, jih smete drugače porabiti, zlasti si smete prilastiti na njih viseče sadeže.

Izplačilo hranilne vloge. J. S. Imate denar naložen v Celjski ljudski in Mestni hranilnici. Pritiskajo Vas upniki in davkarija, hranilnici pa Vam ničesar ne izplačata. Vprašate, kaj Vam je storiti, da bi dobili izplačani svoji vlogi. — Oba denarna zavoda, ki ju navajate, nista pod zaščito. Radi tega ju lahko s tožbo prisilite do izplačila Vaših vlog. Najbrž pa bosta zavoda sama toliko uvidevna, da Vam bosta plačala vlogi, vsaj v kolikor morate plačati davke in najbolj sitne upnike.

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«!

Kmečki dolgovi pri zadrugah — 980 milijonov Din.

Za 16. december t. l. je v Belgradu sklican občni zbor glavne Zadružne zveze naše vrhovne organizacije, ki obsega svobodno združništvo, včlanjeno v 22 združnih zvezah. Iz poročila, ki je pripravljeno za ta občni zbor, posnemamo naslednje važne podatke, ki se tičejo ureditve kmečkih dolgov. V zvezi s tem vprašanjem je Glavna zadružna zveza pripravila posvetovanje, za katero je zbrala podatke od 212 kmečkih kreditnih zadrug. Glede na določbo uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov, po kateri se uporabijo za odpise vsi rezervni fondi posameznih zadrug in polovica deležne glavnice, so značilni zaključki posvetovalnega zborovanja, ki je pokazalo, da znašajo rezervni fondi vseh 2412 kreditnih zadrug 129.4 milijona Din, deležne glavnice pa 23.6 milijona Din. Skupni znesek hranilnih vlog je znašal pri teh zadrugah ob koncu lanskega leta 1754 milijonov Din (od tega odpade približno 1500 milijonov Din na kreditne zadruge v Slovenji). Dolgovi kmečkih združnikov pri teh zadrugah so znašali ob koncu lanskega leta 865 milijonov Din. K temu je treba še prišteti okrog 50 milijon Din kmečkih dolgov pri zadrugah, ki niso poslale ali niso pravočasno poslale podatkov, tako da znaša skupna svota kmečkih dolgov okrog 920 milijonov Din brez neplačanih, odnosno zaostalih obresti, s temi obrestmi pa krog 980 milijonov Din.

Gozd — naše bogastvo.

Obilno je blagoslovil Bog našo slovensko grudo. Obdaril jo je bogato z raznimi darovi. Eden teh Njegovih bogatih darov so naši gozdovi! Skoro polovico slovenske zemlje pokrivajo. Okoli 700.000 ha jih je in dobra tretjina ali 480.000 ha v rokah našega malega in srednjega kmeta.

Umno oskrbovan gozd je steber vsake kmetije. Živ studenec je, ki napaja rod za rod! Nepregledna množica jih je, ki iz tega neusahljivega dobrotnega studenca zajemajo dohodke: posestniki in njihove družine, delavci, obrtniki, podjetniki, trgovci in njihovi svojci!

V svoji pohlepnosti in lahkmišljenosti, včasih pa tudi v stiskah je začel današnji rod neusmiljeno izkoriščati svoje gozdove.

Gozdovi, ki so hranili rod za rod, ki so jim bili ponos in moč, so skoraj uničeni. Tam, kjer so se nekoč v vetru zibali stoletni orjaki, šumeli in bučali, leži danes zemlja gola in mrtva! Kažejo se sirove skalnate rebri ali s plevelom in grmičevjem preraščene planje, goličave in redčine.

Dragi kmet, Tvoja usoda je tesno vezana z usodo Tvojih gozdov! Rodovi, ki so plenili svoje gozdove, so bili hudo kaznovani. Reke so jim pustošile polja, vetrovi so jim sušili obdelano zemljo in njive spremenili v dušeh in vse moreč prah; hudourniki in plazovi so jim uničevali domačije, zemeljski plazovi so se trgali s hribov in jim pustošili rodovitne doline. Nekdaj rodoviten svet se je spremenil v skalnate puščave, v peščene mrtve planje ali v neprehodne, z bodičem grmičevjem poraščene pokrajine.

Cuvajte zato svoje gozdove, če hočete dobro sebi in svojcem! Ne uničujte jih!

Da Vam na potu v boljšo bodočnost pomagamo, bomo v bodoče prinašali poučna navodila in nasvete glede umnega gozdnega gospodarstva, kako ga je moči zboljšati in povzdigniti.

Kdor od naših naročnikov bo želel kakaj pojasniti, ki tičejo njegovo gozdno gospodarstvo, naj nas vpraša in mi mu bomo odgovorili v posebnem kotičku tega lista. Odgovarjali pa bomo samo na vprašanja, katerim bo priložen odrezek: »Svetovalec Slov. gospodarja«.

Tržna poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 12. decembra so pripeljali 113 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—14 Din, slanina 13—14. Kmetje so pripeljali 4 voze sena po 46, 1 otave 40, 18 voz krompirja 0.75—1.50, 1 čebule 1.45—1.50, 2 zelja 1 kg 0.50—0.75, karfiola 2—8, hren 7—8, kisla repa 2. Jabolke 4—6, hruške 4—7, suhe slive 6—12, celj orehi 7—8, luščeni orehi 22—24, pečen kostanj 4—6. Na trgu je bilo 7 vreč pšenice 1.50, 6 rži 1.50, 8 ječmena 1.25, 11 koruze 1.25, 8 ovsa 1, 7 prosa 1.25—1.50, 6 ajde 1, 4 prosenega pšena 3.50—4, 5 ajdovega pšena 3.50—4, 16 fižole 1.50—3. Smetana 8—10, mleko 1.50—2, sirovo maslo 24—26, čajno maslo 18—25. Pri-

nesli so 176 kokoši 18—25, 614 piščancev 20—60, 13 gosi 40—50, 66 puranov 30—70, 20 rac 18—20, 19 kuncev po 5 do 20 Din.

Mariborski živinski sejem. Prignanih je bilo 7 konjev, 8 bikov, 98 volov, 263 krav in 6 telet; skupaj 382 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 7. dec. 1936 so bile za kg žive teže: debeli voli od 3.75—4 Din, poldebili voli 3.50—3.80, plemenski voli 3.60—3.95, biki za klanje 3.25—3.60, klavne krave debele 3—3.15, plemenske krave 3—3.40, krave za klobasarje 1.75—2, molzne krave 2.15 do 2.70, breje krave 2.75—3.60, mlada živina 3.75—4.50, teleta 4.50—5.50. Prodanih je bilo 194 komadov od teh za izvoz v Nemčijo 19 komadov.

Mariborski živinski sejem dne 11. dec. Pripeljanih je bilo 113 svinj. Cene za mlade prašičke od 5—6 tednov 65—90 Din, od 7—9 tednov 115—140 Din, od 3—4 mesecev 160—220 Din, od 5—7 mesecev 245 do 340 Din, od 8—10 mesecev 365—520 Din, 1 leto stari 570—900 Din za komad. Kilogram žive teže 5—6.50 Din, mrtve 7.50 do 10 Din.

Ptujski svinjski sejem. V sredo 9. t. m. je bil na mestnem sejmišču v Ptuj običajni svinjski sejem, ki je bil zaradi slabega vremena slabše založen in tudi kupčija je bila minimalna. Pripeljali so 135 velikih svinj in 49 prascev, skupaj 184 ščetnarjev. Od teh so prodali 44 komadov. Cene svinjam se od zadnjega sejma niso bistveno spremenile in so bile naslednje: pršutarji 5 do 6 Din, mastne svinje 6.50 do 6.75 Din, plemenske svinje 5 do 5.50 Din za kg žive teže; mrtve teže 8.50 do 9.50 Din. Prasce za rejo stare 6 do 12 tednov so prodajali po kakovosti od 55 do 140 Din komad.

Mesne cene v Mariboru: volovsko meso I. vrste kg 10—12 Din, II. vrste 8—10, meso od bikov, krav, telic 5—8, telečje meso I. vrste 12—14, II. vrste 10—12, svinjsko meso sveže 10—14 Din.

Naročajte „NEDELJO“!